

(ה)'מועצה למען יהדות גרמניה'

מגרמניה. המועצה, שהוקמה ב-1936, היתה מבחינה ארגונית יורשתה של ה'קרן הבריטית המרכזית למען יהדות גרמניה' (Central British Fund For German Jewry; CBF). בתגובה על חקיקת חוקי נירנברג בגרמניה ב-1935 נועדו מנהיגים יהודים בבריטניה לכמה פגישות בבית רוטשילד בניו קורט (New Court). בהתייעצויות ובדיונים ממושכים עם מנהיגים יהודים בגרמניה הושגה בדצמבר 1935 הסכמה בין ציונים ללא-ציונים בצורת קווים לתוכנית הגירה. בינואר 1936 יצאה לארצות-הברית משלחת שחבריה היו הרברט סמואל, לורד ברסטד וסימון מרקס, במטרה ליצור שותפות עם יהודי ארצות-הברית בגיוס 15 מיליון דולר לסיוע להגירת 100,000 יהודים מגרמניה בני 17 עד 35. המהגרים מגרמניה היו אמורים להתיישב מחציתם בארץ-ישראל ומחציתם בארצות אחרות. קיוו שהמהגרים יצליחו למצוא במהרה תעסוקה ויביאו אליהם את בני משפחותיהם מגרמניה. נוסף לכך קיוו שעוד 100,000 יהודים יצליחו לצאת מגרמניה בלי סיוע, וכך יצאו מגרמניה בתוך זמן קצר חלק גדול מיהודיה.

חילוקי-דעות אישיים וארגוניים כמעט שמנעו את הקמת המועצה. הציונים והלא-ציונים באמריקה לא הגו אימון אלה לאלה, וכול ארגון ביקש לשמור על עצמאותו ולא לוותר על חלק ממנה לטובת ארגון-הגג המוצע. ארגונים בארצות-הברית לא רצו שמישהו בבריטניה יוכל לפקח על הקצאות הכספים שלהם.

ב-15 במרס 1936 קיים הוועד-הפועל של המועצה את ישיבתו הראשונה בלונדון, ואולם, רק באוגוסט הצטרפו שני הגופים האמריקניים החשובים ביותר, ה'ג'וינט' והמגבית הארץ-ישראלית המאוחדת. המועצה לא הצליחה לזכות במעמד שאליו חתרו מייסדיה, לפי שהיתה תלויה בשיתוף-פעולה הדוק עם גופים בארצות-הברית אך לא היתה עצמאית להחליט החלטות בשמם. התיאום שהושג הצליח לממן כמה תוכניות למתן הכשרה מקצועית בגרמניה ומחוצה לה, וכן לסייע לקרוב ל-100,000 יהודים להגר מגרמניה עד לפרוץ מלחמת-העולם השנייה. עד לאותו מועד גויסו יותר מ-15 מיליון דולר, ואולם, קצב המאורעות וההתפתחויות היה מהיר יותר מתוכניות המועצה ופעולתה, והצד של עזרה עצמית שבתוכנית כמעט שלא יצא לפועל. מדיניות ההגירה של הבריטים בארץ-ישראל, קשיי ההגירה מגרמניה והתרוששותם הגוברת של יהודי גרמניה חברו יחדיו וצימצמו בצורה חמורה את הצלחת המועצה.

סיפוח אוסטריה במרס 1938, שהגדיל במאוד את מספרם של המועמדים להגירה מהרייך, והרדיפות הגוברות על יהודי גרמניה ב'ליל הבדולח' ואחריו, ניפצו לרסיסים את תוכניות ההגירה של המועצה. ההגירה המתוכננת והמאורגנת הפכה לבריחה נתמכת.

עם פרוץ המלחמה נאלצה המועצה להגביל את פעילותה לסיוע לפליטים היהודים בבריטניה, ושמה הוסב ל'מועצה המרכזית למען פליטים יהודים' (Central British Fund For Relief (And Rehabilitation).